

Museum De Tiid

Onderdeel van Cultuur Historisch Centrum De Tiid

Op weg naar een duurzame toekomst.

Introductie

Beste lezer,

Voor u ligt het nieuwe beleidsplan van Museum De Tiid | Stichting Historisch Centrum Westergo (HCW) voor de periode 2025 – 2028. Stichting HCW exploiteert Museum De Tiid, dat onderdeel is van Cultuur Historisch Centrum De Tiid. Een multifunctioneel erfgoedcentrum in het hart van historisch Bolsward (*Boalsert*). In dit beleidsplan beschrijven wij onze missie & visie en zetten wij onze doelstellingen voor de komende vier jaren uiteen.

Museum De Tiid is sinds 7 september 2021 geopend en heeft turbulente jaren achter de rug. Na flinke tegenvallers bij de startperiode van het museum (2021) hebben we de afgelopen jaren hard gewerkt om een duurzame exploitatie te realiseren en een sterk inhoudelijk fundament onder het museum te leggen. In de komende vier jaar willen wij het museum verder doorontwikkelen tot een erfgoedattractie van formaat en met nationale allure. Een museum waar je geweest moet zijn bij een bezoek aan Fryslân en waar je regelmatig terugkomt. Inherent hieraan is het realiseren van de tweede fase van de museale inrichting. Hiermee vergroten wij onze museaal attractieve waarde en kunnen we meer bezoekers aantrekken.

Naast deze ontwikkelingen willen wij met onze vaste programmering voor de komende vier jaar het sociale, culturele, artistieke en economisch klimaat in Bolsward en de gemeente Súdwest-Fryslân verder versterken. In samenwerking met onze (maatschappelijke) partners, zowel in het gebouw als daarbuiten, zal het museum zich de komende jaren actief inzetten om een podium te creëren voor de ontwikkeling en bevordering van lokaal, regionaal en op den duur ook landelijk cultureel en artistiek talent.

Dit beleidsplan geeft een inzicht in onze plannen en ambities voor de komende vier jaar. Ook de organisatie en de doelstellingen waarmee we onze ambitieuze plannen willen realiseren wordt beschreven. Daarnaast een beschrijving van de geplande tweede fase van de museale inrichting en “vertalen” we het beleid jaarlijks in concrete (werk)plannen.

Directeur – bestuurder

Pascal Arts

“A museum is a not-for-profit, permanent institution in the service of society that researches, collects, conserves, interprets and exhibits tangible and intangible heritage. Open to the public, accessible and inclusive, museums foster diversity and sustainability. They operate and communicate ethically, professionally and with the participation of communities, offering varied experiences for education, enjoyment, reflection and knowledge sharing.”

ICOM 2022

Inleiding

Cultuur snuiven onder één dak

In één van de meest markante historische monumenten van Fryslân is Museum De Tiid gevestigd. Eeuwenlang diende het fraaie Renaissance pand in het centrum van Bolsward als stadhuis van de oude Hanzestad. Nu is het gerestaureerd en verbouwd tot een museum met horecavoorziening. Het pand, gereedgekomen in 1617, ademt nog de bijzondere sfeer van de zeventiende eeuw. Het gebouw dwingt nog steeds veel respect en verwondering af.

In de loop van de eeuwen is het complex verder uitgebreid, tot het in 2011 na de gemeentelijke herindeling zijn oorspronkelijke functie verloor. Na een lang en intensief herwaarderingstraject werden in 2018 de plannen gepresenteerd voor een multifunctioneel erfgoedcentrum met museum, archief, bibliotheek, loket burgerzaken en horeca onder één dak. Zo ontstond Cultuur Historisch Centrum De Tiid, gevestigd in het voormalige stadhuiscomplex van Bolsward en aangrenzende nieuwbouw.

Wat is De Tiid?

De Tiid is een multifunctioneel gebouwencomplex in eigendom en beheer van de gemeente Súdwest-Fryslân. Het complex huisvest de volgende partijen: gemeentearchief Súdwest-Fryslân, loket burgerzaken, de Bibliotheek (St. Bibliotheken Mar & Fean) en Museum De Tiid (St. HCW). Deze partijen samen vormen Cultuur Historisch Centrum De Tiid. Naast het museum exploiteert Stichting HCW ook het horecagedeelte, de zaalverhuur, trouwlocatie en het auditorium in De Tiid. Al deze partijen en functies samen creëert een dynamische ontmoetingsplek en een cultuurhuis van formaat voor de gemeente Súdwest-Fryslân.

Huis van verhalen

In de afgelopen jaren is De Tiid niet alleen een ontmoetingsplek geworden voor lokale inwoners uit de omliggende dorpen en steden, maar ook voor bezoekers aan de regio en daarbuiten. Het ontwikkelt zich tot een volwaardig cultuurhuis waar iedereen zich welkom kan voelen. Een plek waar je als bezoeker kennismakt met het heden en het verleden van Súdwest-Fryslân en de historische regio *Súdwesthoeke*. De Tiid is ook een *huis van verhalen*. De partijen houden zich allemaal bezig met tijd en tijdbeleving. De Tiid doet dienst als een museale reis door de tijd, waar het verleden wordt verbonden met het heden en met de toekomst. Je kunt je er verdiepen in de kunst, cultuur en geschiedenis van deze bijzondere regio, er onderdeel van worden en zelf geschiedenis maken.

Profiel

Museum De Tiid werd geopend door Koning Willem-Alexander op 7 september 2021 en is een nieuw museum in Nederland. Het museum is gehuisvest in een van de mooiste stadhuizen van Nederland. Met in eigen beheer een auditorium, museumwinkel, zaalverhuur, trouwlocatie, VVV-informatiepunt en museumhoreca biedt Museum De Tiid een culturele totaalbeleving aan de bezoeker. Het is een ondernemend, eigentijds, kunst en cultuurhistorisch museum dat zich steeds sterker verankerd in de stad en regio.

Ondanks beperkte middelen en een kleine collectie heeft het museum, met zijn ambitieuze museale programmering, de afgelopen jaren verder aan lokale en regionale betekenis verworven. Ook trekt het in toenemende mate regionaal publiek en media-aandacht. Museum De Tiid beheert, behoudt en presenteert een kleine maar gevarieerde collectie, die op onderdelen zoals het stadhuis van Bolsward van nationaal belang is, maar in alle gevallen nauw verbonden is met de gemeente Súdwest-Fryslân en de regio. Zwaartepunt in de collectie vormen de 1100 objecten tellende Titus Brandsma collectie, zeventiende- en achttiende-eeuwse regionaal Fries zilversmeedwerk en de stadsgeschiedenis van Bolsward en omgeving.

Met de vaste presentatie, het historisch stadhuis, de tijdelijke tentoonstellingen en de overige activiteiten trekt het museum een breed publiek uit de stad en de regio. Het museum organiseert een breed scala aan publieksactiviteiten en een klein aantal educatieve activiteiten in samenwerking met gemeentearchief Súdwest-Fryslân en Bibliotheken Mar & Fean, waarmee zowel het primair als het voortgezet onderwijs in Bolsward worden bediend. Tevens is het museum een platform voor de ontwikkeling en bevordering van lokaal en regionaal cultureel en artistiek talent.

In de vaste presentatie van het museum vertellen we met onze collectie verhalen over Bolsward en Súdwest-Fryslân en geven verdieping en perspectief aan de tijd van vroeger en nu door historische en hedendaagse verhalen te combineren en te tonen vanuit verschillende invalshoeken. Zo komt het verleden tot leven in bijzondere collectiepresentaties en wordt het verhaal verteld door sleutelfiguren uit de lokale geschiedenis als priester-journalist Titus Brandsma, de zeventiende-eeuwse Friese dichter Gysbert Japicx, de vrijheidstrijder Grutte Pier en de vooruitstrevende Trijntje Hilarides, die in 1892 op 24-jarige leeftijd in Zurich de eerste vrouwelijke directeur van een zuivelfabriek werd. Maar ook hedendaagse sleutelfiguren staan centraal in de presentatie.

De bezoeker krijgt op zijn reis door de vaste presentatie en het historisch stadhuis dilemma's rondom geschiedenis en identiteit voorgelegd. Hoe kijken huidige inwoners van het gebied naar hun gemeenschappelijke geschiedenis en identiteit en hoe reageert de rest van de bezoekers daarop? Was Grutte Pier een redder of een rover? Moet het Fries een verplicht eindexamenvak worden? Bezoekers van Museum De Tiid mogen op speelse wijze hun mening geven. Het 'verzamelen van de eigen tijd' staat centraal. De mening van het publiek geeft het museum een inzicht in actuele maatschappelijke thema's.

We denken dat we ons profiel verder kunnen versterken door op een vernieuwende manier meer aandacht te geven aan eigentijdse kunst en cultuur. Door verrassende, wisselende tentoonstellingen met kunstenaars, kunstopleidingen en andere musea aan te gaan, hopen wij ook doelgroepen aan te spreken die de Tiid anders niet of eenmalig zouden bezoeken. Jongeren zijn hierbij een belangrijke doelgroep.

Visie

Museum De Tiid heeft als voornaamste kerntaak het verzamelen van objecten en deze te beheren, te behouden, te ontsluiten en te presenteren en daarbij kennis en informatie over de collectie te vergaren en te delen. Deze kerntaak vormt het fundament van onze bedrijfsvoering en is de taak die de basis van ons bestaan vormt. Die taak zal altijd blijven bestaan. Hoe traditioneel deze taak in de huidige samenleving ook moge zijn, musea zijn instellingen die ook onderhevig zijn aan de huidige tijdsgeest en niet immuun voor maatschappelijke veranderingen. Daarom moeten wij als publieke instelling met onze tijd meegaan en ruimte scheppen voor nieuwe bezoekersgroepen en nieuwe maatschappelijke narratieven. Zeker in ons huidige tijdsgewricht zijn musea bakens van culturele en sociale ontwikkeling.

Onze huidige tijd zit vol complexe uitdagingen, onzekerheden en bedreigingen voor de toekomst. Maar de toekomst zit ook vol positieve kansen en uitdagingen die kunnen bijdragen aan een duurzame toekomst. De complexiteit en diversiteit van onze samenleving is sterk toegenomen, inkomensongelijkheid en polarisatie is enorm gegroeid. Ook in Fryslân zijn de tegenstellingen steeds verder verscherpt en is het maatschappelijk debat soms verhit. Juist in deze huidige woelige tijd kunnen musea een bescheiden rol vervullen en van toegevoegde waarde zijn voor de hedendaagse samenleving.

Het museum biedt een veilige, collectieve plek waar ruimte is voor kennismaking met en ontmoeting van het andere. Waar ruimte is voor schoonheid, inspiratie en nuance, voor verbinding, verrassing, verrijking en verwondering. Museum De Tiid wil zowel een erfgoedplatform voor Súdwest-Fryslân zijn waar je leert hoe je beter met je omgeving en de wereld om kunt gaan, als een culturele en artistieke hotspot, waar vernieuwing, innovatie, experimenten en verrassende kunstuitingen een plaats krijgen.

In het museum geven we verdieping en perspectief aan de tijd van vroeger en nu. Door historische en hedendaagse verhalen te combineren en te tonen vanuit verschillende invalshoeken en perspectieven. Maatschappelijke thema's en dilemma's rondom geschiedenis en identiteit worden in het museum toegankelijk gemaakt en via onze programmering en collecties geven we duiding aan het verleden, heden en toekomst. Onze programmering vloeit voort uit onze collectie en het historisch stadhuis. Met vaste presentatieplekken en wisselende tentoonstellingen belichten we de actualiteit vanuit regionale en nationale verbindingen.

De komende jaren staan in het teken van het vergroten van zowel de regionale als landelijke zichtbaarheid van zowel het museum als De Tiid in het geheel. Door onze unieke samenwerking met het Gemeentearchief Súdwest-Fryslân en Bibliotheken Mar & Fean vormen we in De Tiid een sterk regionaal erfgoedcentrum. Met onze unieke schatkamer aan verhalen willen we ons sterker positioneren voor een breed en divers publiek binnen Súdwest-Fryslân maar ook nadrukkelijk daarbuiten. Daarnaast zijn wij een podium voor de bevordering van kunst, cultuur, wetenschap, techniek en hedendaagse kunst. Het laatste vraagt de komende beleidsperiode om een nadere uitwerking. Zo organiseren we verschillende gesprekken met makers en experts uit het culturele veld. Doel hiervan is onderzoeken waar kansen liggen, wat keuzes kunnen zijn, waar we ons mee kunnen onderscheiden en wie we daarvoor nodig hebben. Met andere woorden; hoe bouwen we een breed netwerk op rond en in het museum.

Missie

Als Museum De Tiid onderschrijven we de nieuwe ICOM-definitie van musea en opereren we altijd binnen deze definitie. - “A museum is a not-for-profit, permanent institution in the service of society that researches, collects, conserves, interprets and exhibits tangible and intangible heritage. Open to the public, accessible and inclusive, museums foster diversity and sustainability. They operate and communicate ethically, professionally and with the participation of communities, offering varied experiences for education, enjoyment, reflection and knowledge sharing.” - ICOM 2022 (NL vertaling 2024)

Voor Museum De Tiid hebben we de volgende missie geformuleerd:

Museum De Tiid is een eigentijds museum dat een breed en divers publiek verbindt met de bijzondere kunst, cultuur en geschiedenis van Súdwest-Fryslân (de Súdwesthoeke) en een verbinding legt tussen heden, verleden en de toekomst. Door middel van een artistieke, inclusieve en vooruitstrevende museale programmering zijn wij een museum van deze tijd.

| Kernwaarden

Bij het vervullen van deze missie laten we ons leiden door vijf kernwaarden:

Avontuurlijk: We staan open in de wereld en zijn nieuwsgierig naar inzichten, kennis, achtergronden en motieven.

Betrokken: We zijn betrokken bij onze omgeving, bij ons werk en bij elkaar.

Authentiek: We zijn gastvrij en willen dat iedereen zich welkom en gezien voelt in het museum.

Professioneel: Op alle terreinen werken we volgens de hoogste professionele standaarden.

Deskundig: We zijn ambitieus en stellen hoge doelen die ons inspireren en energie geven.

Merkpiramide

In de merkipiramide van Museum De Tiid staan de waarden van het museum omschreven: **Avontuurlijk** (nieuwsgierig, verrassing, spanning, samen ontdekken) **Betrokken** (*mienskip*, verwondering, prikkeling, inspiratie) **Authentiek** (verrassen, echte objecten, verhalen, historische plek) **Professioneel** (ethisch, ruimdenkend) en **Deskundig** (verbinden, inhoudelijk, kennis, kwaliteit).

Beloften aan publiek

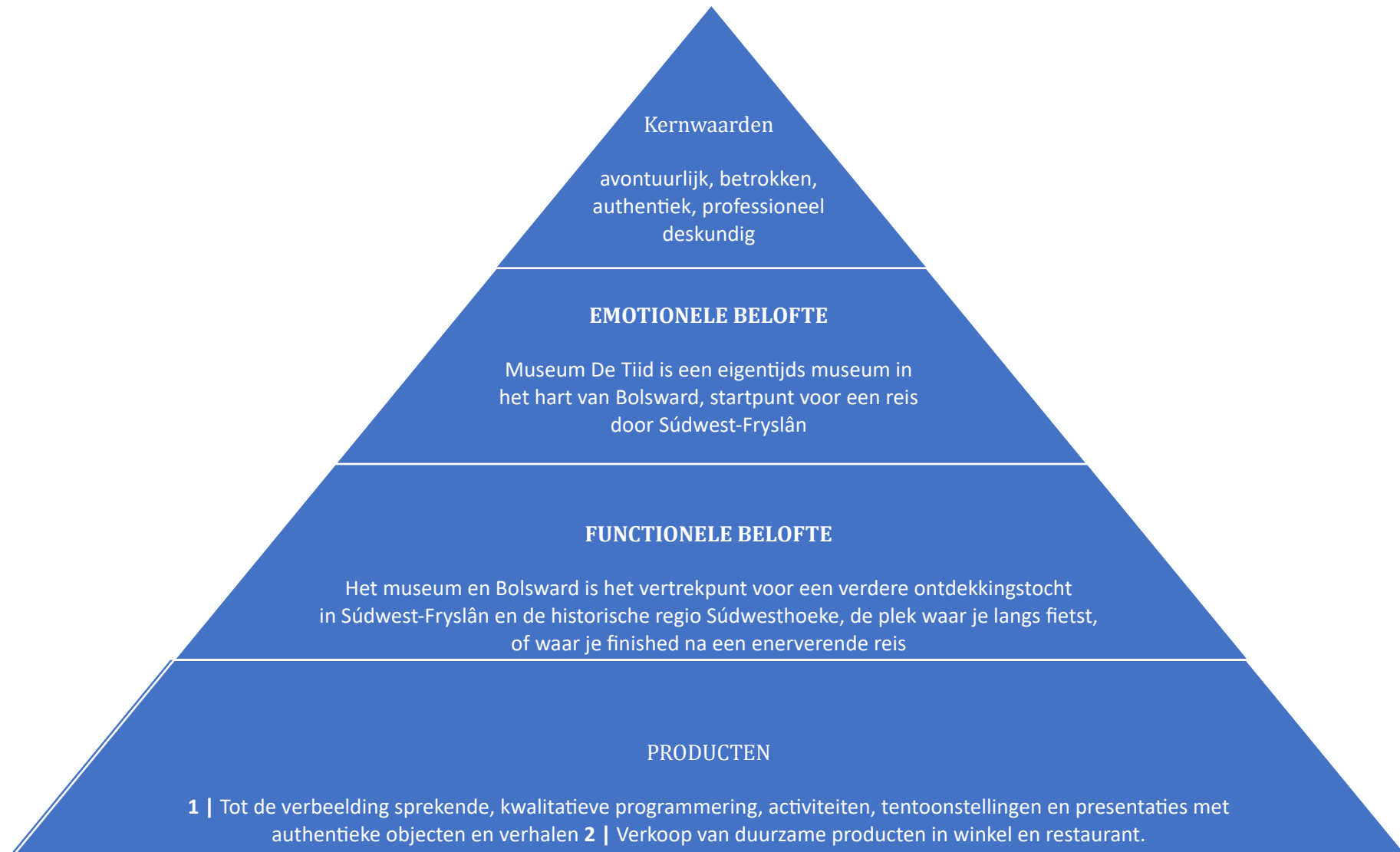
Vanuit deze waarden willen we de volgende ‘emotionele’ belofte aan onze bezoekers waarmaken: Museum De Tiid, is een eigentijds museum in het hart van Bolsward, startpunt voor een reis door Súdwest-Fryslân. De bezoeker moet dit ‘eigentijdse’ museum ervaren, er onderdeel van worden en hierdoor anders naar de stad en regio gaan kijken.

In de ‘functionele’ belofte staan activiteiten en boodschappen beschreven die hieruit voortvloeien: Het museum in het hart van Bolsward is het vertrekpunt voor een verdere ontdekkingstocht in Súdwest-Fryslân en de historische regio Súdwesthoeke’, de plek waar je doorheen fietst, of waar je finished na een enerverende reis.

Aanbod

Onderin de piramide beschrijven we hoe we dit willen overbrengen; met tot de verbeelding sprekende, hoogwaardige museale programmering, activiteiten, tentoonstellingen en presentaties met authentieke objecten en verhalen.

Merkpiramide

Museum narratief

In de gemeenschappelijke programmering, activiteiten en communicatieuitingen gebruiken we de kernboodschap (pay-off) *Huis van Verhalen*. Deze pay-off is de verbindende boodschap naar het publiek voor al onze gemeenschappelijke uitingen. Voor de verdere profilering van het museum als eigen merknaam is de volgende kernboodschap geformuleerd: *Een eigentijds museum met de sub-boodschap Frysk erfgoed met een verhaal*.

Publiek narratief

Museum De Tiid is een eigentijds museum in het hart van Bolsward dat een breed en divers publiek verbindt met het unieke culturele erfgoed van Súdwest-Fryslân en met verrassende culturele projecten en eigentijdse makers en hun werk.

Narratieve bezoekersreis

Museum de Tiid, een eigentijds museum, Frysk erfgoed met een verhaal. Neemt je mee op een museale reis langs de bijzondere kunst, cultuur en geschiedenis van het Stadhuis van Bolsward, Súdwest-Fryslân en de historische regio Súdwesthoeke. Doormiddel van een artistieke, inclusieve en vooruitstrevende museale programmering zijn wij een museum van deze tijd en verbinden, verrassen, verrijken en verwonderen wij een breed en divers publiek.

Doelgroepen

Voor Museum De Tijd zijn de belangrijkste bezoekersgroepen vastgesteld en verwerkt tot een vijftal personalia 's. Deze doelgroepen zijn nu nog onvoldoende vertegenwoordigd in het museum en het centrum als geheel. Om in 2028 op een rendabel bezoekersaantal voor Museum De Tijd uit te komen, zal er geïnvesteerd moeten worden in het verder aantrekken, uitbouwen en verdiepen van het museum voor deze vijf bezoekersgroepen.

Deze personalia, die internationaal van toepassing zijn, schetsen de voorkeuren van bezoekers aan ons museum, waar zij ook vandaan komen. De beleving die je creëert maak je voor een bepaald type persoon met ieder een eigen leefsituatie en voorkeuren, bedoeld om elke doelgroep een zo goed mogelijke museumervaring te bieden. De personalia helpen ons nadenken over onze programmering – voor wie doe je het?- en worden gebruikt als leidraad bij het verder uitwerken van de museumpresentaties en de totstandkoming van tentoonstellingen.

Vijf bezoekersgroepen en personalia

1 Dani, plezierzoeker (15)

- Familie
- Eigen vermaak
- Vrolijk en eigenwijs
- Uitdaging en succes
- Zon- en strandvakantie
- Ondernemend
- Actief en sportief
- Budget, luxe en aanbiedingen
- Evenementen

2 Liesbeth, harmoniezoeker (43)

- Tijd met het gezin
- Vermaak voor iedereen
- Plezier en gezelligheid
- Geborgenheid en gastvrijheid
- Rust en ontspanning
- Sociaal
- Luxe en gemak
- Veel faciliteiten
- Moderne eigentijdse activiteiten

3 Gerard, inzichtzoeker (58)

- Samen of klein gezelschap
- Rust en privacy
- Zelfontwikkeling
- Leren en ervaren
- Wandelen
- Inspiratie
- Bedachtzaam en doelgericht
- Ambitie en daadkracht

4 Marga, harmoniezoeker (67)

- Samen
- Rust en privacy
- Genieten van kleine dingen
- Behulpzaam
- Zachtaardig
- Gewoon
- Dagje erop uit
- Goed georganiseerd
- Nostalgie

5 Fedde, identiteitszoeker (61)

- Gemeenschap (Mienskip)
- Samenhorigheid en eigenhaard
- Taal (Frysk)
- (gedeelde) Identiteit (NL/F)
- Gastvrijheid
- Lokaal
- Verbonden aan traditie
- Tegendraads

Netwerkmuseum

Sinds de opening van het museum op 7 september 2021 breidt het verhaal van Museum De Tiid zich steeds verder uit. De collecties van het Titus Brandsma Museum, de Oudheidkamer en Gysbert Japicxhûs boden een waardevolle collectie uitbreiding. Echter, door de ver uit elkaar liggende onderwerpen en het ontbreken van een sterke kern-collectie die het hoofdverhaal ondersteund, is er geen eenduidige samenhang. In de toekomst willen we nog steeds verrassen, maar middels een helder opgezette choreografie en een sterkere objectgedragen verhaallijn.

De missie en visie heeft weinig consequenties voor het bestaande aanbod van Museum De Tiid. Een klein aantal onderdelen zal niet meer voegen, of zal op een andere manier in de vertelling gebruikt worden. Deze gemaakte keuzes zijn in de tweede fase van de museuminrichting verwerkt.

De aanscherping en keuzes voor Museum De Tiid willen we graag plaatsen binnen de ambitie van de Gemeente Súdwest-Fryslân en Provincie Fryslân. De komende jaren willen we Museum De Tiid als 'eigentijds' netwerk-museum in Súdwest-Fryslân en daarbuiten laten groeien, waardoor het museum zorg kan dragen voor het cultureel erfgoed en de versterking van het gemeenschappelijk narratief, gecombineerd met hedendaags artistiek talent.

Daarvoor zijn er nieuwe samenwerkingen en intensivering van de reeds bestaande samenwerkingen nodig. In het netwerkmuseum dat wij voor ogen hebben, is de hele Zuidwesthoek van Fryslân ons podium. Waar nodig versterken we het cultureel en historisch verhaal, zodat alle musea in de gemeente Súdwest-Fryslân worden verrijkt. De bezoekers krijgen in alle netwerkmusea een zogenaamde sneakpreview van de verschillende musea waardoor men zich aangespoord voelt om ook de andere musea in de regio en/of de provincie te bezoeken. Hiermee versterken we het culturele en artistieke klimaat, het gemeenschappelijk narratief en het gemeenschappelijke cultureel erfgoed.

Definitie

Een netwerkmuseum is een museum conform de nationale en internationale standaarden, dat zich actief inzet voor intensieve samenwerkingen met andere musea en erfgoedpartijen. Hiermee wordt een solide basis gelegd voor duurzame samenwerking, kennisdeling en uitwisselingen van collectie. Dit werkt ter aanvulling, zonder daarbij afbreuk te doen aan het unieke profiel van de betrokken partij.

Museale Zaken

Voor de realisatie van onze doelstellingen is een verdere doorontwikkeling van het museum als onafhankelijk kennisinstituut conform ICOM-definitie van cruciaal belang. Hierdoor zal de organisatie de komende beleidsperiode verder worden versterkt en worden uitgebreid.

Museale Zaken zijn alle activiteiten die betrekking hebben op het beheer, behoud en presentatie van de vaste (deel)collectie(s). Bovendien hebben deze betrekking op tentoonstellingen, (collectie)presentaties, educatie, programmering, inhoudsbewaking en de wetenschappelijke functie van Museum De Tiid. Ook het ontsluiten en publiceren van kennis hierover valt hieronder, zowel binnen als buiten het museum en overige locaties, nationaal en internationaal.

Museale Zaken binnen Museum De Tiid is onderverdeeld in drie deelgebieden: tentoonstellingen & presentaties, collectiebeheer & -behoud en educatie & programmering. In samenwerking met de overige bedrijfsonderdelen, publieksservices en bedrijfsvoering, zijn zij gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering en realisatie van het museale beleid.

Museale doelstelling 2025 – 2028

Museum De Tiid verbindt het materiële en immateriële erfgoed van Súdwest-Fryslân en Bolsward, door als ‘eigentijds’ netwerkmuseum te opereren: inclusief, facilitair, samenwerkingsgericht, interactief en maatschappelijk betrokken, met een groot museaal en educatief aanbod voor een breed en divers publiek, bestaande uit alle generaties.

Concrete doelstellingen 2025 – 2028

- Het formuleren en uitvoeren van een erfgoedbeleid in samenwerking met onze partners, dat geldt voor het volledige CHC De Tiid.
- Het formuleren en uitvoeren van ‘unieke’ collectieprofielen voor het museum en overige locaties in het kader van het netwerkmuseum.
- Het verkennen en opzetten van een Súdwest-Fryslân erfgoednetwerk.
- Het verder uitbouwen van het netwerkmuseum Súdwest-Fryslân en daarbuiten.
- Het in samenspraak met (maatschappelijke) partners verder ontwikkelen en uitwerken van onze ambitie om ook op artistiek en kunstzinnig gebied meer aan de weg te timmeren. Dit maakt ons tot een aantrekkelijke bezoekerslocatie voor zowel nieuwe doelgroepen als voor eerdere bezoekers die het museum hierdoor vaker willen bezoeken.

Educatie doelstelling 2025 – 2028

De sector (museum) educatie & programmering zorgt voor een optimale afstemming tussen inhoud en doelgroep in tentoonstellingen, (collectie)presentaties en (educatieve)programmering en activiteiten. Daarvoor ontwikkelen we educatieve producten, diensten, programma's & activiteiten voor het primair en voortgezet onderwijs en educatieve tentoonstellingsvormen en presentatie(s) voor de overige doelgroepen en bezoekers. Doormiddel van kennisoverdracht enthousiasmeren wij (jonge) bezoekers voor de cultuur, natuur en geschiedenis (natuur- & cultuurhistorie) van de stad en de regio waarin zij wonen of die zij bezoeken. Iedere tentoonstelling en presentatie is educatief van opzet, ieder bezoek aan een van onze locaties wordt educatief begeleid.

Concrete doelstellingen 2025 – 2028

- Het formuleren, opzetten en uitvoeren van educatieve programmering identiteit & geschiedenis 2025 – 2028
- Het formuleren, opzetten en uitvoeren van educatieve programmering cultuurhistorisch 2025 – 2028
- Het vergroten van de educatieve dienstverlening aan onderwijsinstellingen en netwerkpartners

Tentoonstellingsdoelstelling 2025 – 2028

Met het maken van tentoonstellingen en (collectie)presentaties zorgt het deelgebied tentoonstellingen & presentaties ervoor dat de verschillende (deel)collecties onze bezoekers inspireren. Dit dankzij de avontuurlijke, artistieke, wetenschappelijke en visuele kwaliteit van onze tentoonstellingen, (collectie)presentaties en van bijzondere projecten.

Daarvoor vernieuwen we bestaande tentoonstellingen en geven we toekomstige tentoonstellingen en (collectie)presentaties actualiteit, door actief te experimenteren met nieuwe invalshoeken, publieksbenaderingen en presentatievormen. Kennisoverdracht, educatie, artistieke kwaliteit en emotie zijn de belangrijkste uitgangspunten voor onze museale uitingen en activiteiten; hiermee willen wij onze bezoekers verrassen, verrijken en verwonderen en verbinding bieden.

Concrete doelstellingen 2025 – 2028

- (Tijdelijke) Tentoonstellingsprogrammering voor periode 2025 - 2028
- Herwaardering vaste presentatie (2025 – 2026)

- Historische tentoonstelling 80 jaar WOII 2025
- ontwikkeling van vaste presentaties in de Raadzaal, de toren en de Vierschaar

Collectiedoelstelling 2025 – 2028

Het deelgebied collectiebeheer richt zich primair op het beheer, behoud en ontsluiting van de (deel)collectie(s) en het toegankelijk maken voor zoveel mogelijk mensen in zowel het museum als in CHC De Tiid. Concrete doelstelling voor de periode 2025 – 2028 is dat het museum de collectie(s) en gebouw(en) zo optimaal mogelijk voor een breed publiek wil hebben ontsloten.

De verschillende (deel)collecties van de gemeente Súdwest-Fryslân, de voormalige musea (Titus Brandsma Museum en Gysbert-Japicxhûs) en Museum De Tiid worden ondergebracht in het gemeenschappelijk depot waarbij toekomstige erfgoedpartners aansluiting kunnen vinden.

Concrete doelstellingen 2025 – 2028

- Het zo optimaal mogelijk beheren, behouden en ontsluiten van zowel historische gebouwen als de verschillende (deel)collecties
- Het zo optimaal mogelijk presenteren van de (deel)collectie(s)
- Verbeteren en uitbreiden van het collectieprofiel van de (deel)collectie(s)
- Het wetenschappelijk bewerken en ontsluiten van de (deel)collectie(s)
- Bevorderen van de belangstelling voor de zuidwest-Friese geschiedenis in het algemeen en voor de (deel)collectie(s) met in het bijzonder de unieke combinatie tussen natuur en cultuur en de collectie en het historisch Stadhuis in Bolsward.

Programmaliijnen

Met vaste programmaliijnen leggen we vanaf 2025 verder de focus op de regionale en nationale waarde, de zichtbaarheid van onze collectie en van het historisch stadhuiscomplex. Dit doen we met cross-overs binnen ons cultuurhuis tussen museum, archief, en bibliotheek. Hiermee dragen we bij aan de landelijke profilering van Bolsward en Súdwest-Fryslân als toeristische trekpleister.

Met onze programmaliijnen leggen wij verbinding met lokale en nationale bezoekersgroepen en faciliteren wij de bevordering van cultureel en artistiek talent. Daarnaast hebben onze programmaliijnen een duidelijk sociaal karakter waardoor de maatschappelijke relevantie van het museum in de regionale samenleving beter wordt gewaardeerd.

Voor de periode 2025 – 2028 hebben de volgende programmalijnen geformuleerd:

1 Historisch Stadhuis van Bolsward

Het historisch stadhuis van Bolsward vormt de kern van de (historische)collectie, het gebouw is informatiedrager van de gemeenschappelijke identiteit en geschiedenis. Een bijzondere rol is weggelegd voor de stadhuistoren met zijn unieke constructie.

Hieruit voortvloeiende inhoudelijke programmalijnen zijn:

- Huis van recht & oordeel
- Huis van bestuur
- Huis van de stad
- Huis van samenwerking (Hanzeverbond)
- Stadhuisstoren

2 Het verhaal van Súdwest-Fryslân

De vaste presentatie van het museum vormt het verhaal van Súdwest-Fryslân, de kern van collectiepresentaties waar objectgedragen verhalen voor een breed publiek worden ontsloten en voorzien van context. Naast de vaste presentatie bieden de wisseltentoonstellingsruimtes in het museum een platform voor lokale en regionale erfgoedpartners en makers. Hieruit voortvloeiende inhoudelijke programmalijnen zijn:

- Een eigentijds museum, museum dilemma's
- Netwerkmuseum Súdwest-Fryslân
- Mienskip programmering (artistieke programmering)

3 Huis van verhalen De Tiid

In samenwerking met het gemeentearchief en Bibliotheken Mar en Fean zijn er voor onze gemeenschappelijke programmering en activiteiten de volgende programmalijnen geformuleerd:

- Cultuurhuis Súdwest-Fryslân
- Huis van verhalen (verhalenavond)
- Erfgoed en cultuurroutes

Organisatie

Sinds de oprichting van de organisatie op 5 december 2019 hanteert Museum De Tiid/ Stichting Historisch Centrum Westergo het Raad van Toezicht-model. Dat betekent dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid in handen ligt van de directie, waarop toezicht wordt gehouden door een onafhankelijk Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft daarbij een driedelige taak. De Raad houdt toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de Stichting en staat de directie met advies terzijde. In de derde plaats vervult de Raad de rol van werkgever voor de directeur-bestuurder. De directeur zet de strategische lijnen uit en heeft de dagelijkse leiding van het museum. Belangrijke besluiten, zoals over strategie, begroting, jaarrekening en financiering worden besproken met, en ter goedkeuring voorgelegd aan, de Raad van Toezicht.

Museum De Tiid/ Stichting Historisch Centrum Westergo onderschrijft de Governance Code Cultuur en past deze toe. De samenstelling, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de onderlinge verhouding tussen de Raad van Toezicht en de directie, zijn vastgelegd in de statuten van Museum De Tiid/ Stichting Historisch Centrum Westergo. De statuten van de stichting zijn in 2019 tijdens de oprichting in lijn gebracht met de vernieuwde Governance Code Cultuur.

De directeur-bestuurder geeft leiding aan een divers team van medewerkers en vrijwilligers en is verantwoordelijk voor de formulering en uitvoering van het museale beleid op het gebied van tentoonstellingen, presentatie(s), programmering, educatie en collectiebeheer. Daarnaast geeft hij mede vorm aan de missie en visie van het museum en vertaalt deze naar strategische organisatiedoelstellingen.

In 2024 bestond het team uit een Coördinator Publiekszaken & Hospitality, Coördinator Communicatie & Media, twee medewerkers Publiekszaken en Hospitality en drie medewerkers in dienst doormiddel van een dienstverleningsovereenkomst (tussen Stichting HCW, gemeente Súdwest-Fryslân en Stichting Bibliotheken Mar & Fean) en groep actieve vrijwilligers. Bij voldoende financiering, wil Museum De Tiid vanaf 2025 – 2026 een Educator/ Programmamaker Mienskip/ Friese taal aantrekken, waardoor wij met grote passie de Friese taal en identiteit verder kunnen uitdragen aan een breed publiek. Voor de fondswerving en versterking van de inkomsten zal de directie worden ondersteund door Bleuyard Consultancy.

Voor de komende beleidsperiode zal er een sterke focus komen te liggen op het verder professionaliseren van de (museale)bedrijfsvoering en het verbeteren van de inkomenspositie van het museum. Inherent hieraan staat persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers voorop en is er altijd ruimte voor groei. Een ander belangrijk punt van aandacht blijft de samenwerking met de overige partners in De Tiid. Een goede verstandhouding is erg belangrijk. Stichting HCW blijft zich actief inzetten om een voor alle partijen werkbare werkrelatie te onderhouden.

Organisatiedoelstellingen

Voor de komende beleidsperiode hebben we vijf hoofddoelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen geven onze ambities weer en laten zien waar wij als organisatie graag willen staan in 2028. Wij hebben onszelf uitgedaagd om in 2028 de volgende doelen te realiseren:

- 1 Erfgoedattractie met nationale allure**
- 2 Duurzaam en rendabel exploitatiemodel**
- 3 Meer dan 25.000 betalende bezoekers**
- 4 Meer dan 5000 bezoekers voor gemeenschappelijke programmering en activiteiten**
- 5 Een professionele museale organisatie**

Participatie

In het streven naar meer betrokkenheid vanuit de *mienskip* en een meer divers publieksbereik, werkt het museum voor de inhoudelijke doorontwikkeling van de plannen de komende jaren met externe klankbordgroepen. Zo trekken we voor de nieuwe collectiepresentatie samen op met een klankbordgroep van inwoners uit de regio met een zeer diverse samenstelling. Zij adviseren ons over toegankelijkheid, publieksbenadering, invalshoeken, taalgebruik en dergelijke en helpen het museum op die manier om voor een breder en meer divers publiek toegankelijk en relevant te zijn.

Tweede fase van de museuminrichting en museale programmering 2025 – 2028

Voor het bereiken van onze doelstellingen voor de komende beleidsperiode hebben we de volgende plannen en bijbehorende programmering ontwikkeld. Als aparte bijlage is de exploitatie- en investeringsbegroting met daarin de financiële onderbouwing van de plannen bijgesloten. De nummering van de onderstaande plannen is overgenomen in de exploitatie- en investeringsbegroting.

1.1 Titus Brandsmazaal | Gysbert Japicxzaal

De voormalige commissiekamers in het stadhuiscomplex zijn in 2021 opgeleverd als vergader-/werkruimte. Deze ruimtes worden hoofdzakelijk ingezet voor de zaalverhuur en dragen de naam van twee van de belangrijkste sleutelfiguren uit de lokale en regionale geschiedenis; Titus Brandsma en Gysbert Japicx. De zalen zijn tevens vernoemd naar de twee organisaties die zijn opgegaan in het nieuwe museum, het Gysbert Japicxhûs en het Titus Brandsma Museum. Na de sluiting van deze instellingen is hun gedachtegoed en collectie ondergebracht in De Tiid. Sinds de opening is vanuit de *mienskip* een sterke wens opgetreden om naast Titus en Gysbert als sleutelfiguur in de vaste presentatie hen beide een eigen representatie in het museum te geven.

Naast deze inhoudelijke behoefte is er ook behoefte aan een functionele ruimte voor het museum en partners in het gebouw voor het geven van educatieve programmering & activiteiten. Verder is er sterk behoefte aan multifunctionele vergaderruimtes voor de verhuur, een belangrijke factor voor het genereren van extra inkomsten voor het museum. Al deze wensen samen hebben geresulteerd in een vernieuwend plan (zie bijlage 2) waarin plaats is voor museumcollectie, waar het gedachtegoed van twee bijzondere historische personen centraal staat en waar een programma kan worden verzorgd en/of worden vergaderd.

In de Titus Brandsmazaal staat het leven van Titus Brandsma centraal. Met bijzondere historische objecten belichten we hoogtepunten uit zijn levensverhaal en geven we meer context. Additioneel aan deze presentatie ontwikkelen we samen met de partners in De Tiid een educatief programma voor schoolkinderen van zowel het basis- als voortgezet onderwijs. Centraal in dit programma staat burgerschapsontwikkeling en het vergroten van maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Als een exacte pendant zal Gysbert Japicx in de zaal ernaast centraal staan. Zijn levensverhaal en bijdrage aan de ontwikkeling van de Friese taal resulteert in een zaal waar de Friese taal en identiteit een prominente plek hebben.

Deze zaal leent zich uitermate voor het huisvesten van Fries taalonderwijs in samenwerking met de Bibliotheek, Fers en de Fryske Akademie. Ook voor deze zaal wordt samen met de partners in de Tiid een educatief programma ontwikkeld voor schoolkinderen, waarin de Friese taal en identiteit centraal staan.

1.2 Verhaal van Súdwest-Fryslân | Netwerkmuseum

In 2021 is de vaste presentatie met het verhaal van Súdwest-Fryslân en de historische regio De Súdwesthoeke, maar gedeeltelijk opgeleverd. Vanwege geldgebrek in 2021 zijn de educatieve spellen, de verhaallijn voor kinderen en de filmpjes met interviews met hedendaagse sleutelfiguren niet opgeleverd. In 2025 willen we deze onderdelen met een hernieuwde blik realiseren. Daarnaast kan de huidige presentatie sterker worden ondersteund met historische objecten en uitbreiding van de dilemma's. In samenwerking met de negen musea in de gemeente Súdwest-Fryslân willen we het verhaal van de regio in de vaste presentatie verder uitbreiden. Hierdoor wordt de bezoeker geprikkeld om een bezoek te brengen aan een van onze collega musea en op ontdekkingsstocht te gaan in de stad en regio. Met de realisatie van de geherwaardeerde vaste presentatie draagt het museum bij in het creëren van een gemeenschappelijk narratief voor de gemeente Súdwest-Fryslân en de historische regio.

1.3 Route informatiepunt maquette| Atrium cultuur hotspot

In het atrium van De Tijd komen alle partijen en publieksgroepen samen in een vrij toegankelijke publieksruimte. De centrale welkomstbalie vormt het hart van de publieksontvangst, waar bezoekers gastvrij ontvangen en wegwijs gemaakt worden in het gebouw door de medewerkers van team Publiekszaken & Hospitality. Met de komst van toegangspoortjes naar de eerste verdieping, eind 2024, verdwijnen de tijdelijke afzettingen in het atrium en wordt een grote *free space* gecreëerd. Op het polyvalente deel van de ruimte, onder beheer van de bibliotheek en het museum, wordt een interactief route- en informatiepunt met koffiecorner, wacht- en leesruimte gerealiseerd.

Centraal oriëntatiepunt in het nieuwe route- en informatiepunt is een interactieve maquette van de regio Zuidwest-Friesland. Hierop worden de verschillende (erfgoed)routes, de negen musea en toeristische informatie op inspirerende wijze voor een breed publiek ontsloten. Speciaal voor jeugd wordt een aantal educatieve en interactieve spelelementen toegepast, waardoor ook zij op ontdekkingsstocht door de regio kunnen. Naast beleving en verdieping is er in deze ruimte een gemeenschappelijke koffiecorner. Hier kan de bezoeker genieten van lokale koffie, wachten op hun afspraak bij het gemeenteloket, of een krant of tijdschrift lezen. De realisatie voor deze interactieve beleefplek komt tot stand in samenwerking met VVV Waterland van Friesland en de werkgroep gastvrijheidseconomie.

Belangrijk element in het nieuwe route- en informatiepunt is de ontwikkeling van erfgoedroutes door Bolsward en het zuidelijke deel van de provincie. In samenwerking met de negen musea, de werkgroep gastvrijheidseconomie, VVV Waterland van Friesland en andere erfgoedpartijen realiseert het museum Qr-code routes waardoor het erfgoed in de gemeente en de regio direct op de smartphone kan worden ontsloten en inzichtelijk gemaakt. De speciaal voor de cultuursector ontwikkelde applicatie hiervoor is reeds in het museum geïntegreerd en kan zonder al teveel kosten worden uitgebreid.

1.4 Mienskip tentoonstellingen

Museum De Tiid realiseert na het plaatsen van de toegangspoortjes een vrij toegankelijke ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen in de etalage van het gebouw. In deze ruimte is plaats voor lokaal, regionaal en landelijk makerstalent, waarvan het aanbod regelmatig zal wisselen. Met een flexibel presentatiesysteem in de bijzondere, hoge ruimte zetten worden kunstenaars en makers letterlijk in de etalage gezet. Voor de hoge raampartijen zijn multifunctionele objectpresentaties gerealiseerd die verder uitbreid worden. Deze vrij toegankelijke tentoonstellingsruimte is niet alleen bedoeld om museumbezoekers aan te trekken, maar nodigt alle publieksgroepen in De Tiid uit een kijkje te komen nemen.

Door het realiseren van een duurzaam en flexibel presentatiesysteem, zijn we als museum efficiënt in staat met weinig mensen en middelen een attractief podium voor allerlei kunstuitingen te creëren. Doelstelling voor 2026 – 2028 is om minimaal vier keer per jaar een maker of kunstenaar vanuit de *mienskip* of daarbuiten in de etalage te kunnen presenteren. Voor de programmering van deze ruimte zal het museum een programmaoverleg faciliteren waarin de lokale *mienskip* wordt vertegenwoordigd. Daarnaast kan het publiek van De Tiid kunstenaars en makers voordragen voor een presentatie in de etalage van De Tiid.

1.5 Historische presentaties

Op de eerste verdieping van het atrium in de nieuwbouw van De Tiid, is ruimte voor museale objectpresentaties. Op deze verdieping zijn twee flexibele vitrinemeubels gerealiseerd en wij willen deze ruimte met een derde meubel uitbreiden. Het derde eiland zal naast passief geklimatiseerde vitrines, ook twee klimaatvitrines bevatten waarin preciaire archiefstukken kunnen worden gepresenteerd. Het meubel zal daarnaast twee digitale schermen bevatten waar alle collecties (archief en objecten) in De Tiid voor het publiek digitaal te raadplegen zijn. Centraal op het meubel zijn twee presentatieschermen waarop digitale presentaties kunnen worden getoond.

De drie collectie eilanden bieden het museum, het gemeentearchief en andere erfgoed partners (zoals St. Bolswards Historie) een vaste plek voor het presenteren en ontsluiten van historische objecten, collecties en archiefstukken. Doelstelling voor 2026 – 2028 is om minimaal drie keer per jaar de content op de eilanden te veranderen. De flexibiliteit van de vitrines en collectie eilanden stelt ons in staat het herhaalbezoek te stimuleren door steeds nieuwe objectgedragen verhalen te presenteren.

(Tijdelijke) Tentoonstellingsprogrammering

1.6 2025 (WOII)

De maanden mei t/m september 2025 staan in het teken van 80 jaar na de Tweede Wereldoorlog. In de Mienskipzaal en op de atriumvide ontwikkelen het museum en het gemeentearchief een grote historische overzichtstentoonstelling over de impact van de oorlog in de gemeente Súdwest-Fryslân, waarbij zowel de Duitse bezetting van Nederland als de oorlog in Azië centraal staan. Met bijzondere bruiklenen en historische kennis, informatie en persoonlijke verhalen en getuigenissen krijgt de bezoeker een helder beeld van de impact van de oorlog op de regio. Additioneel aan deze tentoonstelling wordt in samenwerking met de Bibliotheek en het gemeentearchief in aanloop naar 5 mei de Weken van de Tweede Wereldoorlog georganiseerd. Een brede programmering met lezingen, voordrachten, stadswandelingen en meer met als afsluiting de vrijheidslezing op Bevrijdingsdag. Tijdens de looptijd van de tentoonstelling zullen nog verschillende lezingen worden georganiseerd.

1.6 2026-2028 tentoonstellingsprogrammering (tijdelijk)

In samenwerking met onze partners en overige partijen biedt de vaste tentoonstellingsprogrammering voor de periode 2026 – 2028 van het museum voldoende ruimte aan lokale, regionale en landelijke initiatieven, kunstenaars en makers voor het presenteren van hun verhaal of objecten. De wisseltentoonstellingsruimtes in De Tiid bieden voldoende mogelijkheden voor het organiseren van hoogwaardige museale tentoonstellingen en presentaties. Vanaf eind 2025 is er ruimte voor toekomstige initiatieven voor tijdelijke tentoonstellingen. In dit plan leggen we ons nog niet vast op de toekomstige programmering na 2025 omdat we een open geest willen behouden.

1.7 2026-2028 tentoonstellingsprogrammering (vast)

Wij hebben onszelf tot doel gesteld om van het historisch stadhuis van Bolsward met zijn unieke stadhuistoren een erfgoedattractie van nationale allure te maken. Het gebouw draagt genoeg bouwkundige en historisch elementen met zich mee om de bezoeker mee te nemen op een reis langs bijzondere ruimtes, elementen, karakteristieke en unieke verhalen. Van het begin van de zeventiende eeuw tot aan de restauratie van de stadhuistoren in 2019 – 2021 krijgt de bezoeker meer kennis en informatie over de functies en het gebruik van het gebouw door de eeuwen heen.

Historische zalen

In de drie belangrijkste ruimtes van het stadhuis, de Raadzaal, Vierschaar en torenzolder, willen wij de komende jaren met videoprojectie, interactieve vloeren en overige digitale ontsluitingsmiddelen, de bijzondere geschiedenis voor een breed publiek toegankelijk maken. Doormiddel van videoprojectie kunnen we in de Raadzaal de bijzondere kantelen onder de eiken balken met daarop de Negen Christelijke Deugden tot leven laten komen om zo verwondering op te roepen bij de bezoeker over de bijzondere geschiedenis van de zaal. Ook de haard en het portaal komen tot leven doormiddel van videomapping en projecties. In de torenzolder, de ruimte onder het torenplateau, en in de kleine gevangenis in de Vierschaar, breiden we de presentaties uit met zogenaamde *pepper ghost* projecties. Hiermee kunnen bezoekers een bijzonder verhaal of element in de ruimte(s) laten uitlichten door belangrijke historische figuren.

De stadhuistoren van Bolsward is uniek met zijn bijzondere constructie. De toren rust op een vrij hangende balkenlaag boven de Vierschaar. In heel Europa is er geen enkele vergelijkbare torenconstructie gevonden. De stadhuistoren draagt verhalen met zich mee over zeventiende-eeuws ambachtschap, over een Bonte Knaagkever die het eeuwenoude eikenhout opvrat en het verhaal over eenentwintigste-eeuws ambachtschap en restauratietechnieken. Op de torenzolder en in de ruimte onder het torenplateau (niet geklimatiseerd) willen we voor een brede doelgroep een aantal interactieve, educatieve overdrachtsmiddelen en spellen ontwikkelen waar de bezoeker wordt uitgedaagd zich meer te verdiepen in eeuwenoude en hedendaagse ambachtschappen en technieken.

De Vierschaar is de plek waar de lokale rechtspraak in Bolsward eeuwenlang was gehuisvest. In deze ruimte stond het recht en oordeel centraal. Met dit thema en de reeds bestaande AV-presentatie over de museumdilemma's, zal een interactieve vloer worden ontwikkeld waar het publiek zijn of haar mening kan geven over hedendaagse en historische geschiedenisdilemma's. Naast de vloer zal het Schilderij 'Salomons Rechtspraak' en de zeventiende-eeuwse kolommenkast van de maker Jacob Gysbert, een prominente rol spelen in de verhaalontsluiting op zaal. Onder het huidige schilderij bevindt zich een oudere versie uit 1579 en hiervan zijn tijdens de restauratie röntgenfoto's en beeldregistraties gemaakt. Via een digitale applicatie in een scherm op zaal of via een Qr-code kan de bezoeker een webpagina openen en het onderste schilderij bekijken op de smartphone of ander device.

Realisatie

Voor de realisatie, doorontwikkeling en fondsenwerving van onze plannen en ambities, worden we de komende jaren ondersteund door Eerde Hovinga en Jelle Raven van Bleuyard Consultancy. Samen met Museum De Tijd hebben zij in het voorjaar van 2024 een eerste verkenning gehouden waarop de berekeningen voor de investeringen voor de tweede fase van de museuminrichting en programmering zijn gebaseerd. Vanwege de toekenning van een eenmalige subsidie begin 2024 voor de inhuur van extra menskracht ter ondersteuning van de directeur – bestuurder, zal na de zomervakantie van 2024 in samenwerking met Bleuyard een uitgebreid fondsen- en investeringsprogramma worden opgesteld.

De komende jaren zal de directie en het team zich volledig inzetten voor de realisatie van de plannen en doelstellingen van het museum. Wij hebben er alle vertrouwen in dat we duurzame toekomst voor ons museum en De Tijd tegemoet gaan zien.

29 april 2024